



Achille Varzi

Profesor filozofii Uniwersytetu Columbia w Nowym Jorku. Strona internetowa: www.columbia.edu/~av72.



Roberto Casati

Profesor filozofii francuskiego Centre National de la Recherche Scientifique (CNRS) w Paryżu. Strona internetowa: www.institut-nicod.org/membres/membres-statutaires/casati-robeto.

Il Sole 24 Ore, 13 lipca 2014

Ona: Abraham Wald: oto człowiek, który potrafił myśleć negatywnie!

On: A któż to taki, ten Abraham Wald?

Ona: Był amerykańskim matematykiem i statystykiem pochodzenia węgierskiego. Czytam właśnie w tej książce o statystyce, że podczas drugiej wojny światowej alianci zaprosili go do pracy nad problemami analizy wojskowej. Obrona przeciwlotnicza i lotnictwo w bitwach powietrznych poniosły znaczne straty. Chodziło o to, by wzmocnić samoloty tak, żeby były mniej podatne na uszkodzenia. Oczywiście wzmocnienie samolotu oznacza obciążenie go i dlatego ważne jest, żeby ochronę zminimalizować, to znaczy umieścić ją tam, gdzie jest naprawdę niezbędna.

On: Ale dlaczego piszą o tym w książce o statystyce?

Ona: Wald zaczął cierpliwie obserwować samoloty wracające z misji, aby stworzyć schemat graficzny uderzeń pocisków. W ten sposób uzyskał rozkład dziur na schemacie samolotu: na czarno zaznaczone są wszystkie obszary trafione we wszystkich samolotach, na biało – obszary nietrafione we wszystkich samolotach.

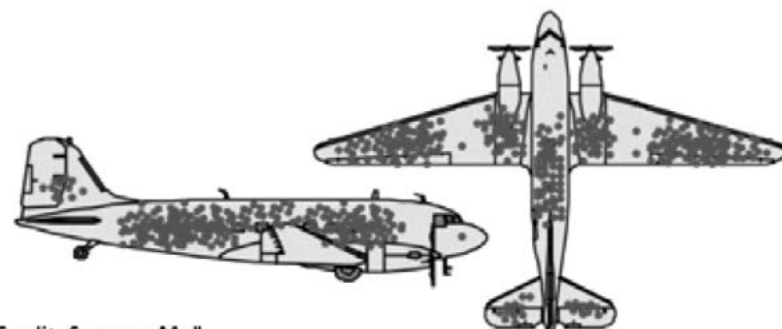
On: Świetny pomysł. Dzięki temu wystarczyło później wzmocnić wszystkie miejsca zaznaczone na czarno.

Ona: Wcale nie. Werdykt Walda brzmiał: wzmocnijcie miejsca białe!

Wzmocnić miejsca mocne!



Ilustracja: © raland



Credit: Cameron Moll

On: Ale dlaczego? Czy nie mówiłaś, że białe obszary to te, w które nigdy nie trafiono?

Ona: Dokładnie. Właśnie tutaj widać zdolność myślenia negatywnego. Obserwacje rejestrowane na schemacie dotyczyły samolotów, które wróciły do bazy. Samoloty te zdołały wrócić, *pomimo że zostały trafione*. A zatem ich uszkodzenia – uszkodzenia, którym odpowiadają czarne obszary na sche-

macie – *nie* były fatalne. Innymi słowy, brak śladów w białych strefach, tych nietkniętych, oznaczał przypuszczalnie, iż samoloty ocalały dlatego, że *nie zostały trafione* w te miejsca. Można również przypuszczać, że w te właśnie miejsca zostały trafione samoloty, które nie wróciły do bazy, tyle że tego nie można było stwierdzić...

On: ...właśnie dlatego, że zostały zestrzelone!

Ona: Wnioskowanie jest często skokiem od tego, co znane, do tego, co nieznanie. Wiemy pewne rzeczy, dokonujemy pewnych obserwacji i na ich podstawie wnioskujemy o innych. Jeśli dokonanie jakichś obserwacji jest niemożliwe, wnioskowanie musi przebiegać subtelnie, szukać niezwykłych ścieżek – nawet jeśli może się wydawać, że prowadzą w kierunku przeciwnym, niż wskazuje intuicja.

Tłumaczenie: Patrycja Mikulska

Najnowszy numer



Tu nas znajdziesz

Serwis Filozofuj!



Filozofuj @ instagram



Filozofuj @ facebook



Filozofuj @ twitter

